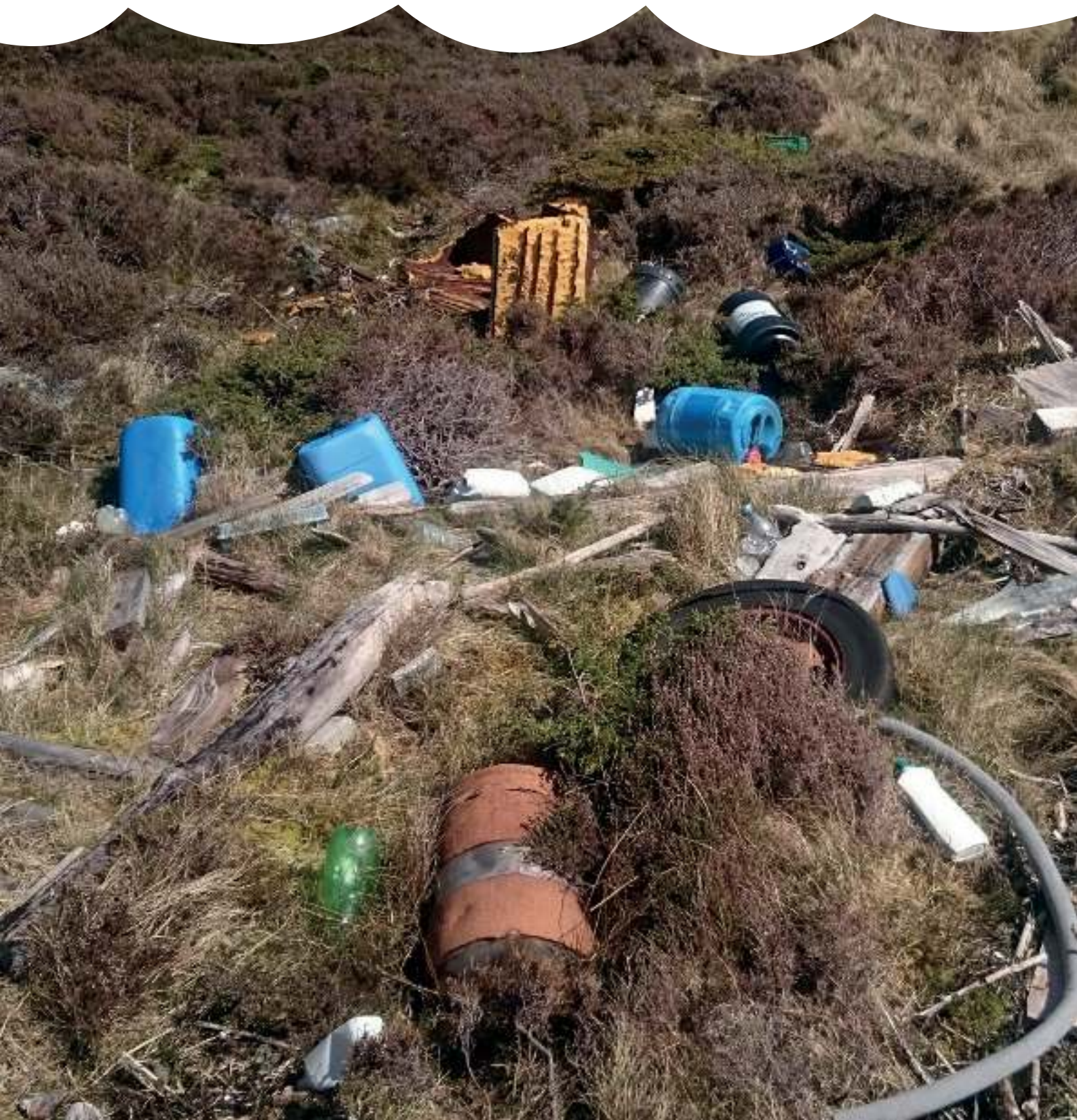

ÅRSRAPPORT 2017

Forsidebilde: RS Halvdan Grieg ryddet Stølsvika i Flora kommune. Foto: Kristian Nesse

Utgiver: Hold Norge Rent

Redaktør: Lise Keilty Gulbransen

Tekst: Lise Keilty Gulbransen

Foto: Kristian Nesse, Lise Keilty Gulbransen, Terje Svardahl & Sondre Hansen

Layout: Eirin Hoem Tømte

Adresse: Øvre Vollgate 6, 0158 Oslo

Telefon: 400 01 438

E-post: post@holdnorerent.no

Nettside: holdnorerent.no

INNHold

1. Innledning	4
2. Om Hold Norge Rent	6
3. Medlemmer og samarbeidspartnere	7
3.1 Medlemmer	7
3.2 Samarbeidspartnere	8
3.3 Tilskudd, støtte og gaver	8
4. Styret	9
5. Hovedaktiviteter	10
5.1 Hold Norge Rent-konferansen	10
5.2 Gullklypa	10
5.3 Før fuglene kommer	11
5.4 Strandryddedagen/Strandryddeuken	12
5.5 Hold høsten ren	13
5.6 Adopter en strand	13
5.7 Pilotprosjekter	14
5.8 Ryddeportalen	15
5.9 Ryddepakker	16
5.10 Refusjonsordningen	17
5.11 Samarbeidsarenaen for aktører som arbeider mot marin forurensning (SAM)	17
5.12 Ryddeaksjoner i egen regi	18
6. Kommunikasjon	19
6.1 Statistikk for egne kanaler	19
6.2 Mediearbeid	20
6.3 Utadrettet aktivitet	20
6.4 Holdningsskapende arbeid	22
6.5 Rapporter	24
7. Internasjonalt samarbeid	26
7.1 Nordisk strandryddedag	26
7.2 Let's Clean up Europe	27
7.3 International Coastal Cleanup	27
8. Annen aktivitet	28
8.1 Bransjeseminar for bygg- og anleggsbransjen	28
8.2 Hold Finnmark Rent	28
8.3 Deltakelse i eksterne prosjekter	28
8.4 Organisasjonsutvikling	29
9. Administrasjonen	30
10. Årsregnskap	31

1. INNLEDNING

2017 var et meget hektisk år for Hold Norge Rent. Gåsenebbhvalen som strandet på Sotra med magen full av plast, førte til en kraftig vekst i interessen for marin forsøpling i både offentlig, privat og frivillig sektor så vel som i media.

Økte bevilgninger fra offentlige myndigheter og mer støtte fra private fond og stiftelser; hadde også stor betydning for arbeidet mot marin forsøpling i 2017. Uten disse midlene hadde det ikke vært mulig å imøtekomme engasjementet og sikre veksten i aktivitetsnivået på feltet.

Engasjementet og aktivitetsnivået blant kommuner, lokale og nasjonale bedrifter, frivillige lag, foreninger og organisasjoner og i media, så vel som hos folk flest, økte kraftig i løpet av 2017. Dette resulterte i usedvanlig stor pågang til Hold Norge Rents administrasjon.

Hold Norge Rent var ikke dimensjonert for denne pågangen verken administrativ eller økonomisk, og dermed ble 2017 et særdeles tøft år. Selv om foreningen opprettholdt og gjennomførte egne aktiviteter og prosjekter, ble mye av arbeidet preget av ressursmangel og harde prioriteringer med hensyn til oppgaver.

Aktivitetsnivået var høyt gjennom hele året, og Hold Norge Rent kan vise til meget gode resultater tross en krevende situasjon. Økte bevilgninger gjennom Miljødirektoratets tilskuddsordning for tiltak mot marin forsøpling ga foreningen muligheten til å øke bemanningen i mai. Regjeringens beslutning om å øke foreningens årlige driftstilskudd med en million kroner i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, skapte også grunnlaget for å utvide administrasjonen til fire faste fulltidsstillinger¹.

Hold Norge Rent skal både forebygge at avfall kommer på avveie og bidra til at avfall som er kommet på avveie, blir ryddet opp. Grunnet begrensede ressurser har foreningens fokus først og fremst vært rettet mot opprydding av herreløst marint avfall, men foreningens fokus på landforsøpling og forebyggende arbeid øker nå gradvis.

2017 var et rekordår for frivillig opprydding av herreløst marint avfall, og nærmere 49 000 frivillige og over 1 300 tonn innsamlet avfall ble registrert i Hold Norge Rents ryddeportal. Foreningen igangsatte eller gjennomførte også flere tiltak og prosjekter med fokus på forsøpling i innlandet og med mål om å forebygge forsøpling både i innlandet og langs kysten.

Økte offentlige bevilgninger har gitt arbeidet mot marin forsøpling langt bedre rammebetingelser, men det er en utfordring at disse bevilgningene er øremerket opprydding av marint avfall og forebygging av marin forsøpling. Norge har også et forsøplingsproblem i innlandet, men det finnes ikke ressurser til å verken rydde opp eller bekjempe denne forsøplingen. Hold Norge Rent har derfor som mål at skillet mellom forsøpling i marine miljøer og forsøpling i innlandet viskes ut slik at vi effektivt kan bekjempe alle former for forsøpling i Norge.

¹ Fra 1. mai 2018.

Vi takker våre sponsorer, medlemmer og samarbeidspartnere for støtten og samarbeidet i 2017, og vi takker spesielt de tusenvis av frivillige som bidro til kampen mot forsøpling gjennom å rydde strender, holmer, øyer og havbunnen langs kysten og langs bekker, vassdrag, innsjøer, stier m.m. i innlandet.

I 2017 mottok Hold Norge Rent Oslo Venstres miljøpris, og denne prisen deler vi med alle våre fantastiske støttespillere og Norges enestående frivillige ryddehelter.

Sammen rydder vi Norge!

Nancy Anlaug Strand
Styreleder

Lise Keilty Gulbransen
Daglig leder

2. OM HOLD NORGE RENT

Hold Norge Rent er en ideell forening som skal arbeide mot forsøpling.

Hold Norge Rents hovedmål er å:

- ✓ Forebygge forsøpling
- ✓ Engasjere offentlig, privat og frivillig sektor i arbeidet mot forsøpling
- ✓ Mobilisere frivillige til opprydding av herreløst avfall
- ✓ Lovere kunnskap om forsøpling

Hold Norge Rent skal:

- ✓ Ha oversikt over og formidle kunnskap om forsøplings situasjonen i Norge
- ✓ Bidra til forebygging og opprydding av avfall på avveie
- ✓ Være en spydspiss i arbeidet mot marin forsøpling
- ✓ Sikre en solid og forutsigbar økonomi
- ✓ Bygge en robust organisasjon
- ✓ Bygge nettverk og ta initiativ til samarbeid internasjonalt

Hold Norge Rent skal bidra til å samle miljøene i Norge som arbeider mot forsøpling og ressurser på avveie, for dialog og samarbeid så vel som for utveksling av kunnskap og erfaringer. Videre skal foreningen bidra til økt gjenbruk og gjenvinning ved at avfall samles inn gjennom etablerte retur- og innsamlingsordninger.

3. MEDLEMMER & SAMARBEIDSPARTNERE

3.1 MEDLEMMER

Hold Norge Rent er en medlemsorganisasjon. Gjennom medlemskap i Hold Norge Rent kan aktører fra både offentlig, privat og frivillig sektor bidra til arbeidet mot forsøpling generelt og marin forsøpling spesielt.

Følgende kan være medlemmer:

- Private bedrifter
- Bransjeorganisasjoner
- Offentlige virksomheter som kommuner, fylkeskommuner, offentlig eide selskaper m.fl.
- Private foreninger og frivillige organisasjoner

Per 31. desember 2017 hadde Hold Norge Rent 64 medlemmer.

HOVEDMEDLEMMER

1. Asker kommune
2. Avfall Norge
3. Bryggeri- og drikkevareforeningen
4. Den Norske Turistforening
5. EIR Organics AS
6. Eplehuset
7. ERP Recycling
8. Forbundet Kysten
9. Fosen Renovasjon IKS
10. Friluftsrådernes Landsforbund
11. GRID Arendal
12. Grønt punkt
13. Guri Kunna Videregående Skole
14. Helgeland Avfallsforedling IKS
15. Helly Hansen
16. Hurtigruten AS
17. Infinitum
18. Karmøy kommune
19. Kristiansand kommune
20. Lantmännen Unibake Norway AS
21. Lofoten Avfallsselskap IKS
22. LOOP Stiftelsen for kildesortering og gjenvinning
23. Marinreparatørene
24. Mepex
25. Miljøagentene
26. Nordhordland og Gulen IKS
27. Nordic Ocean Watch
28. Nordkapp kommune
29. Norges Dykkerforbund
30. Norges Naturvernforbund
31. Norges Seilforbund
32. Norsk Friluftsliv
33. Norsk Vann
34. Norwex Norge AS
35. NOVASOL
36. Orkla ASA
37. Oslofjorden Båteierunion
38. Plastfritt Giske
39. Polyform
40. Ragn Sells AS
41. RENAS AS
42. Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS
43. Reno-Vest IKS
44. Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjonsselskap IKS
45. SALT Lofoten
46. Sandnes kommune
47. Sea Sick Fish
48. Skagerak Energi AS
49. Stiftelsen FEE
50. Stop wasting plastic
51. Syklus
52. Vellenes Fellesorganisasjon
53. Vi Rydder Askøy
54. World Wildlife Fund Norge
55. Ålesund kommune - Bingsa Næring

STØTTEMEDLEMMER

1. Batteriretur
2. Ecofiber Recycling AS
3. Fjellregionen Interkommunale Avfallsselskap
4. Hålogaland Ressursselskap IKS
5. Nordmøre Interkommunale Renovasjonsselskap IKS
6. Norsk Resy
7. Romerike avfallsforedling IKS
8. Stavanger kommune
9. Ålesundregionen Interkommunale Miljøsekskap IKS

Medlemskontingentene for 2017 var henholdsvis kr. 10.000 for hovedmedlemmer, kr. 5.000 for støttemedlemmer og kr. 2.000 for frivillige lag, foreninger og organisasjoner.

3.2 SAMARBEIDSPARTNERE

Hold Norge Rent hadde seks hovedsponsorer i 2017:

- Avfall Norge
- Grønt Punkt Norge AS
- Ragn-Sells AS
- Syklus
- Infinitum
- Skagerak Energi AS

Hold Norge Rents sponsoravtaler er avgjørende for foreningens økonomi og virksomhet. Sponsorene har sikret foreningens aktivitet og utvikling i en årrekke.

3.3 TILSKUDD, STØTTE OG GAVER

I 2017 mottok Hold Norge Rent tilskudd fra Nordisk ministerråd og Miljødirektoratet, samt støtte fra Sparebankstiftelsen DNB og Plastreturs Miljøprosjekt. I tillegg mottok foreningen en rekke gaver fra enkeltpersoner, skoler, organisasjoner og bedrifter inkludert bidrag fra Kroken skole, Tromstun skole, Nomiko og Norrøna.

4. STYRET

Hold Norge Rents styre har i perioden 25. april 2017 til 24. april 2018 bestått av:

- Nancy Strand, Avfall Norge (styrets leder)
- Eirik Oland Grønt Punkt Norge (styrets nestleder)
- Monica Kleffegård Hartviksen, Lofoten Avfallsselskap IKS (styremedlem)
- Cecilie Lind, Ragn-Sells AS (styremedlem)
- Thor Bjørn Omnes, Skagerak Energi AS (styremedlem)
- Hildegunn Iversen, LOOP Stiftelsen for kildesortering og gjenvinning (styremedlem)
- Simen Knudsen, Nordic Ocean Watch (styremedlem)
- Asgeir Knudsen, Friluftsrådernes Landsforbund (varamedlem)
- Trond A. Larsen, Oslofjorden Båteierunion (varamedlem)

5. HOVEDAKTIVITETER

Hold Norge Rents virksomhet er prosjektfinansiert, og arbeidet med prosjektene som foreningen har mottatt tilskudd til, står til enhver tid i fokus.

5.1 HOLD NORGE RENT-KONFERANSEN

Hold Norge Rent-konferansen 2017 fant sted i Stavanger 7. - 8. februar og ble gjennomført i samarbeid med Ryfylke Friluftsråd.

Hovedtema for konferansen var løsninger, og programmet satte fokus på de internasjonale løsningene, marin forsøpling i den sirkulære økonomien og de lokale løsningene. Konferansen ble for første gang utvidet til to dager og hadde 115 deltakere.

Prosjektet ble gjennomført med tilskudd fra Miljødirektoratet og Rogaland Fylkeskommune, samt med sponsormidler fra Ragn-Sells AS.

5.2 GULLKLYPA

Gullklypa 2016 gikk til Bodø Sportsdykkerklubb for omfattende og meget verdifull innsats mot marin forsøpling. Klubben har jobbet i mer enn ti år med å rydde marint avfall, og det som er blitt ryddet, har i stor grad blitt brukt på nytt eller gjenvunnet.

Juryen bestod av Nancy Strand (direktør i Avfall Norge/styreleder i Hold Norge Rent), Simen Knudsen, (leder for Nordic Ocean Watch) og Hans Olav Sandvoll (daglig leder i Ryfylke Friluftsråd). Prisen ble delt ut av ordfører i Stavanger, Christine Sagen Helgø, under Hold Norge Rent-konferansen i Stavanger.

5.3 FØR FUGLENE KOMMER

Før fuglene kommer er et samarbeidsprosjekt mellom Hold Norge Rent, Statens naturoppsyn og Norsk Ornitologisk Forening i tillegg til Norges Padleforbund og lokale aktører.

Målet er å rydde områder som er viktige for hekkende fugl, før hekketiden begynner og ferdselsforbudet trer i kraft.

Prosjektet ble gjennomført for andre gang i 2017, og omfanget av prosjektet ble utvidet fra kun å finne sted i Oslofjorden i 2016 til viktige hekkeområder i Arendal, Stavanger og Runde. Antallet områder som ble ryddet i Oslofjorden ble også utvidet.

I forbindelse med Før fuglene kommer 2017 samarbeidet Hold Norge Rent med en lang rekke lokale aktører inkludert Oslofjordens Friluftsråd, Marinreparatørene, Kystlotteriet, Våre Stender Arendal, Ryfylke Friluftsråd, Sea Sick Fish, Runde Miljøsentert og Skjærgårdstjenesten, samt avfallsselskapene lokalt, lokale padlere og lokale ornitologer.

Før fuglene kommer 2017 startet fredag 10. mars ved Norges sydligste fuglefjell på Runde og fant sted ytterligere syv steder i løpet av mars måned:

- ✓ Runde (2 aksjoner)
- ✓ Nesodden
- ✓ Drøbak
- ✓ Arendal
- ✓ Stavanger
- ✓ Fredrikstad (2 aksjoner)
- ✓ Hvaler
- ✓ Lillesand

Prosjektet ble gjennomført med tilskudd fra Miljødirektoratet og støtte fra Sparebankstiftelsen DNB.

Før fuglene kommer 2017 - Ryddeaksjon i Drøbak med Oslofjordens Friluftsråd. Foto: Lise Keilty Gulbransen.

5.4 STRANDRYDDEDAGEN

Strandryddedagen er Norges største kollektive ryddedugnad, og i 2017 mobiliserte denne dugnaden flere frivillige enn noensinne, og disse ryddet mer avfall enn noen gang tidligere.

Strandryddedagen er en del av Strandryddeuken som gikk fra 2. - 7. mai 2017. Hold Norge Rent inviterer til en hel uke med rydding for å gi alle muligheten til å delta.

Her følger en oppsummering av resultatene fra hele strandryddesesongen i 2017 i henhold til tall fra Ryddeportalen og Hold Norge Rents samarbeidspartnere:

- ✓ 2 845 ryddeaksjoner
- ✓ 48 702 frivillige deltok
- ✓ 2 207 km ble ryddet
- ✓ 1 374 tonn marint avfall ble samlet inn

Det ryddes i alle fylker både langs kysten og i innlandet langs vassdrag og innsjøer. Hordaland hadde flest ryddeaksjoner og kom dermed øverst på fylkeslisten for første gang. Nordland som har toppet denne listen flere år på rad, kom på andreplass mens Møre og Romsdal inntok tredjeplassen.

Prosjektet ble gjennomført med tilskudd fra Miljødirektoratet.

Askrova Bygdelag rydder i forbindelse med Strandryddedagen 2017. Foto: Terje Svardahl.

5.5 HOLD HØSTEN REN

Som et ledd i Hold Norge Rents arbeid for å mobilisere til frivillig rydding oftere gjennom året, etablerte foreningen Hold høsten ren-kampanjen i 2016. Målet er å mobilisere til rydding i løpet av høsten før vinteren og snøen kommer.

Hold høsten ren 2017 fant sted 11. - 17. september og ble arrangert i tilknytting til den internasjonale strandryddedagen lørdag 16. september.

Et av målene med Hold høsten ren er å sette større fokus på behovet for å rydde langs vassdrag og innsjøer. Kick-off for 2017-kampanjen ble derfor lagt til Hemsedal og ble gjennomført i samarbeid med Pash Sjokolade, Fjellrokk, Hemsedal kulturskole, Hemsedal barne- og ungdomsskole, Hemsedal kommune og Hemsedal Turistkontor.

Det ble gjennomført 131 ryddeaksjoner fordelt på 16 fylker i tilknytting til Hold høsten ren 2017. Dette er nesten en dobling i antall aksjoner sammenliknet med 2016. Antall deltakere ble nesten tredoblet til 2 203, og mengde innsamlet avfall ble mer enn tredoblet til over 60 tonn.

Prosjektet ble gjennomført med tilskudd fra Miljødirektoratet.

5.6 ADOPTER EN STRAND

Adopter en strand er et tiltak som skal bidra til å rydde herreløst avfall på avveie i norsk natur og forebygge marin forsøpling.

Målet er både å sikre regelmessig rydding av de adopterte områdene og å skaffe mer kunnskap om marin forsøpling for å identifisere, ansvarliggjøre og stoppe kildene til det marine avfallet i Norge.

Adopsjonsgrupper kan adoptere strender, øyer, holmer m.m. så vel som områder av havbunnen eller innsjøer, elver, bekker m.m. så vel som stier og turområder.

Adopter en strand ble offisielt lansert 8. september i Hemsedal under Hold høsten ren 2017.

I løpet av 2017 ble det opprettet syv adopsjonsgrupper:

1. PASH Sjokolade i Hemsedal
2. Den Britiske Internasjonale skolen i Stavanger
3. Bjørnøya Meteorologiske Stasjon
4. Jan Mayen
5. Bømlo Kystlag
6. Holsnøy Kystlag i Meland kommune
7. Oslofjordens Friluftsråd

Ved inngangen til 2018 hadde Hold Norge Rent i tillegg dialog med ca. 30 aktører som ønsker å bli med i ordningen.

Prosjektet er fullfinansiert med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB.

5.7 PILOTPROSJEKTER

Hold Norge Rent igangsatte to pilotprosjekter i 2017.

1. Kartlegging av forsøpling i norske kommuner

Forebygging av forsøpling krever kunnskap om kildene og årsakene til at avfall kommer på avveie. Først når årsakene til forsøplingen er kjent, kan vi identifisere løsningene og utvikle skreddersydde tiltak mot forsøplingen.

I Norge har vi dessverre begrenset med kunnskap om forsøplings situasjonen både på landsbasis og i hver enkelt kommune, og det er dermed vanskelig å utvikle hensiktsmessige tiltak både mot lokale, regionale og nasjonale forsøplingsproblemer.

Pilotprosjektet startet opp i 2017 og skal fullføres innen utgangen av 2018. Målet er å utvikle en metode for kartlegging av forsøpling i norske kommuner. Metoden skal være et verktøy for kommuner som ønsker å arbeide effektivt og målrettet med både opprydding og forebygging av forsøpling.

Prosjektet finansieres med støtte fra Plastreturs Miljøprosjekt og gjennomføres i samarbeid med Kristiansand kommune, Karmøy kommune, Ålesund kommune, Nordkapp kommune og Statistisk sentralbyrå

Kurs i kartlegging av forsøpling. Foto: Lise Keilty Gulbransen.

2. Kartlegging av forsøpling langs vassdrag og innsjøer

Forsøplingssituasjonen langs norske vassdrag og innsjøer er nærmest ukjent. Hold Norge Rent søkte derfor Miljødirektoratet om tilskudd til å gjennomføre et pilotprosjekt for å igangsette kartlegging av forsøpling langs et utvalg norske vassdrag og innsjøer i 2017.

Hold Norge Rent har utviklet en skreddersydd kartleggingsmetode for dette prosjektet, og områder langs følgende vassdrag og innsjøer ble kartlagt: Akerselva, Glomma, Tyrifjorden, Nidelven, Mjøsa og Norsjø.

Samtlige vassdrag og innsjøer i utvalget var forsøplet. Personlig forbruk utgjør opp mot 60 prosent av avfallet mens industri/utbygging/næringsvirksomhet står for rundt 20 prosent av funnene. Fritidsfiske/båtliv/rekreasjon står for om lag 16 prosent av avfallet, og sanitæravfall utgjør nærmere fem prosent av funnene.

Dette prosjektet bekrefter at forsøplingsproblemene i Norge ikke er begrenset til kystlinjen. Også norske vassdrag og innsjøer er forsøplet, og vi trenger både mer kunnskap for å kunne forebygge denne forsøplingen og mer ressurser for å kunne sikre videreføring av dette arbeidet.

5.8 RYDDEPORTALEN

Hold Norge Rent drifter Ryddeportalen. Dette er et kommunikasjons- og kartleggingsverktøy som legger til rette for innmelding av forsøplede områder og elektronisk påmelding og koordinering av ryddeaksjoner, samt registrering av tall og funn i tilknytting til aksjonene.

Portalen viser hvilke ryddeaksjoner som er planlagt, aksjoner som er åpne for påmelding, når og hvor aksjoner finner sted, hvor frivillige kan hente gratis ryddeutstyr og levere marint avfall vederlagsfritt, hvilke ryddeaksjoner som er avsluttet og hvor det er forsøplede områder som er meldt inn i kartet.

Ryddeportalen er per i dag Norges viktigste kilde til data om marin forsøpling. Portalen inneholder unik kunnskap, og datamengden muliggjør dokumentasjon av blant annet mengder, geografiske forskjeller, avfallstyper, kilder og utviklingen over tid.

Hold Norge Rent lanserte en ny og mer brukervennlig versjon av Ryddeportalen i mars 2017, og vi fortsatte å utvikle portalen gjennom hele året, men grunnet begrensede ressurser ble alle større oppgraderinger utsatt til 2018.

Ryddeportalen er verdiløs uten brukerne, og Hold Norge Rent er svært takknemlige for at frivillige over hele Norge tar seg tid til å legge inn informasjon i portalen. Kunnskapsgrunnlaget som de frivillige skapt gjennom bruk av portalen, har hatt avgjørende betydning for arbeidet mot forsøpling i Norge.

Prosjektet ble gjennomført med tilskudd fra Miljødirektoratet og støtte fra Sparebankstiftelsen DNB.

5.9 RYDDEPAKKER

Hold Norge Rent tilbyr to typer ryddepakker: aksjonspakker til frivillige ryddere og stasjonære ryddepakker til utfarts- og overnattingssteder ved kysten, på fjellet og i skog og mark.

FØLGENDE MATERIELL TILBYS I RYDDEPAKKENE:

- ✓ Ryddeveileder
- ✓ Sikkerhetsveileder
- ✓ Informasjonsplakater
- ✓ Avfallssekker
- ✓ Avfallsposer
- ✓ Ryddehansker
- ✓ T-skjorter
- ✓ Ryddevester

I løpet av 2017 distribuerte Hold Norge Rent 30 000 avfallsposer, 22 000 avfallssekker og 18 500 par hansker vederlagsfritt. Utsendelsene ble gjennomført på dugnadsbasis av frivillige sammen med Hold Norge Rents administrasjon.

På sikt er målet å distribuere ryddepakkene via lokale og regionale distributører over hele landet. Arbeidet med å etablere dette nettverket startet opp i 2017.

Frivillige i Bodø bruker Hold Norge Rents ryddepakker. Foto: Sondre Hansen.

5.10 REFUSJONSORDNINGEN

Refusjonsordningen for marint avfall ble videreført i 2017, og ordningen skal sikre at aktører som bidrar til opprydding av herreløst marint avfall, ikke må dekke kostnadene til transport og behandling av det innsamlede avfallet. Ordningen skal:

- ✓ legge til rette for at avfallsbransjen kan bidra til arbeidet mot marin forsøpling
- ✓ motivere til økt oppslutning og hyppigere rydding
- ✓ stimulere til en økning i antall aktører som bidrar til og deltar i oppryddingsarbeidet
- ✓ sikre at eksisterende bidragsytere og deltakere ikke faller fra grunnet økonomi

Hold Norge Rent behandlet 60 søknader som samlet søkte om 2 706 931 kroner. 50 søknader ble innvilget, og disse mottok 2 152 153 kroner i refusjon for transport og innlevering/mottak av herreløst marint avfall.

Avslagene skyldes først og fremst at søkerne har søkt om refusjon for utgifter til transport av frivillige, innkjøp av premier eller administrative kostnader, og dette er kostnader som ikke dekkes av ordningen.

Styringsgruppen for Refusjonsordningen hadde følgende medlemmer i 2017:

- Lise Keilty Gulbransen (daglig leder i Hold Norge Rent)
- Christine Sørensen (prosjektmedarbeider i Hold Norge Rent)
- Monica Kleffegård Hartviksen (informasjons- og kvalitetsleder i Lofoten Avfallsselskap)
- Tom Sørum (fagsjef for Skjærgårdstjenesten hos Oslofjordens Friluftsråd)
- Kine Martinussen (kommunikasjonsrådgiver i Avfall Norge)

Refusjonsordningen er fullfinansiert med tilskudd fra Miljødirektoratet.

5.11 SAMARBEIDSARENAEN FOR AKTØRER SOM ARBEIDER MOT MARIN FORSØPLING (SAM)

Hold Norge Rent gjennomførte to samlinger for SAM i 2017. Vårens samling fant sted i Stavanger 9. februar i tilknytning til Hold Norge Rent-konferansen 2017, og høstens samling fant sted i Oslo 28. august i tilknytning til Passion for Ocean.

Hold Norge Rent arbeider aktivt med å sette sammen et aktuelt og nyttig SAM-program som både skal gi faglig påfyll og skape utgangspunktet for dialog, informasjonsutveksling, nettverksbygging og samarbeidsmuligheter. Programmet settes sammen i dialog med aktørene i miljøet.

SAM-samlingene samler ca. 30 deltaker hver gang og blir meget godt mottatt av miljøet, og vi arbeider kontinuerlig for å videreutvikle og styrke samlingene.

Prosjektet er gjennomført med tilskudd fra Miljødirektoratet.

5.12 RYDDEAKSJONER I EGEN REGI

Hold Norge Rents administrasjon har gjennomført ryddeaksjoner i egen regi i til sammen 10 av landets fylker i 2017.

Denne virksomheten gir oss viktig kunnskap om sammensettingen og omfanget av avfall på avveie i Norge og om hvilke utfordringer frivillige møter forskjellige steder i landet. Vi får også innsikt i kunnskapen til lokale aktører og mulighet til å komme i nærmere dialog med disse lokalmiljøene.

For øvrig danner disse ryddeaksjonene grunnlaget for videre metodeutvikling, videre utvikling av Ryddeportalen og kvalitetssikring av data.

Sprengtråder i plast funnet langs Mjøsa under Hold Norge Rents ryddeaksjon ved Minnesund. Foto: Lise Keilty Gulbransen.

6. KOMMUNIKASJON

Kommunikasjon er en meget sentral del av Hold Norge Rents arbeid. Målet er å engasjere og mobilisere hele det norske samfunn i kampen mot forsøpling og å arbeide forebyggende med holdnings- og atferdsendring i forhold til forsøpling.

Det er også et mål for Hold Norge Rent å sikre at forsøpling er en del av den offentlige dialogen om avfall og inkluderes i politiske prosesser med fokus på avfall. Foreningens informasjonsarbeid rettes derfor også i særlig grad mot offentlige myndigheter og politikere på både lokalt og nasjonalt nivå.

HNRs informasjonsarbeid inkluderte følgende hovedaktiviteter i 2017:

- ✓ Egne kanaler
- ✓ Mediearbeid
- ✓ Utadrettet aktivitet
- ✓ Holdningsskapende arbeid
- ✓ Rapporter

6.1 STATISTIKK FOR EGNE KANALER

Hold Norge Rent formidler nyheter og informasjon på nettsiden holdnorerent.no og er aktiv i sosiale medier. I tillegg har foreningen eget nyhetsbrev.

I 2017 var rekkevidden for aktiviteten i egne kanaler som følger²:

- ✓ Unike besøkende på nettsiden: 47 800
- ✓ Twitter: 1 500 følgere
- ✓ Instagram: 1 200 følgere
- ✓ Facebook (Strandryddedagen): 9 500 følgere
- ✓ Facebook (Hold Norge Rent): 4 800 følgere
- ✓ Nyhetsbrev: 3 200 abonnenter

²Tallene er avrundet til nærmeste hundre.

6.2 MEDIEARBEID

Hold Norge Rents mediearbeid består både av å svare fortløpende på henvendelser fra norske medier så vel som utenlandske aktører og av proaktivt mediearbeid.

Hold Norge Rent sendte ut følgende pressmeldinger i 2017:

- ✓ Strandrydderapporten 2017: Sammen rydder vi Norge (29.12.2017)
- ✓ Slik blir du kvitt båtvraket ditt (25.09.2017)
- ✓ Vis grill- og bålvett! (15.09.2017)
- ✓ Høstjakt etter avfall på avveie (13.09.2017)
- ✓ Hold Norge Rent er nominert til Nordisk råds miljøpris (16.06.2017)
- ✓ 20 000 frivillige til kamp mot marin forsøpling (01.05.2017)
- ✓ Invitasjon til åpning av "Nordisk strandryddedag 2017" (27.04.2017)
- ✓ Vi rydder før fuglene kommer (10.03.2017)
- ✓ Hold Norge Rent-konferansen 2017: Kampen mot marin forsøpling (07.02.2017)
- ✓ Norges viktigste møteplass om marin forsøpling (20.01.2017)

Mediearbeidet oppnådde 716 oppslag om Hold Norge Rent, 843 oppslag om Strandryddedagen og 19 oppslag om Hold Norge Rent-konferansen³.

6.3 UTADRETTET AKTIVITET

Hold Norge Rents utadrettede aktivitet hadde stor vekst i 2017. Pågangen til foreningen øker i takt med økningen i antall aktører som engasjerer seg i arbeidet mot forsøpling, samt i takt med antall aktører som mottar støtte og tilskudd til arbeidet mot marin forsøpling.

Hold Norge Rents utadrettede aktivitet inkluderer foredragsvirksomhet, møter, samlinger og workshops, samt bidrag til og deltakelse i høringer, innspillmøter og eksterne arrangementer. Dette kommer i tillegg Hold Norge Rent-konferansen og SAM-samlinger.

Foreningen gir opplæring, veiledning og råd om spørsmål knyttet til avfall på avveie, marin forsøpling, forebygging av forsøpling, opprydding av marint avfall m.m. til media, kommuner, renovasjons- og avfallsselskap, frivillige lag, foreninger og organisasjoner, bedrifter, privatpersoner m.fl.

FROKOSTMØTER

Hold Norge Rents frokostmøter er et ledd i arbeidet for å øke oppmerksomheten og kunnskapen om forsøpling i Norge. Målet er å skape arenaer for kunnskapsbygging, informasjons- og erfaringsutveksling, dialog og debatt. Foreningen arrangerte to frokostmøter i løpet av 2017.

I Oslo arrangerte foreningen et frokostmøte om generell forsøpling med særlig fokus på forsøpling i innlandet i samarbeid med Rusken. I Bergen arrangerte foreningen et frokostmøte om opprydding av marin forsøpling med særlig fokus på Vestlandet i samarbeid med Bergen og Omland Friluftsråd.

FOREDRAG OG ARRANGEMENTER

I løpet av 2017 holdt Hold Norge Rents medarbeidere 26 eksterne foredrag. I tillegg prioriterte foreningen å være til stede på følgende arrangementer:

³ Statistikk fra Retriever.

1. Arendalsuka

I samarbeid med GRID Arendal, DNT, Norsk Friluftsliv, Friluftsrådernes Landsforbund, NIVA, Kystlotteriet/ Naturvernforbundet og Våre Strender inviterte Hold Norge Rent til to arrangementer under Arendalsuka 2017: Bærekraftig turisme og Marin forsøpling - Globalt problem: Internasjonale tiltak og lokale løsninger.

2. Arendalsuka Ung

Hold Norge Rent bidro til Arendalsuka Ung med aktiviteter for barn.

3. Passion for Ocean

Under Passion for Ocean 2017 inviterte Hold Norge Rent til ryddeaksjon og aktiviteter på S/S Vega i samarbeid med Kystlotteriet, Våre Strender, TrashTag og Orkla.

OFFENTLIGE INNSPILLSMØTER OG HØRINGER

Hold Norge Rent bidro med innspill til følgende offentlige prosesser i 2017:

- ✓ Tilskuddsordningen for tiltak mot marin forsøpling
- ✓ Avfallsmeldingen
- ✓ Statsbudsjettet for 2018
- ✓ Kasserte fritidsbåter
- ✓ Norges resolusjon til UNEA-3

Hold Norge Rents ryddeaksjon under Passion for Ocean 2017. Foto: Lise Keilty Gulbransen.

6.4 HOLDNINGSSKAPENDE ARBEID

Holdningsskapende arbeid gjennomsyrrer hele Hold Norge Rents virksomhet. Det er enkeltmennesker, bedrifter, bransjer, offentlige aktører m.fl. som forsøpler, og Hold Norge Rents hovedoppgave er å stoppe denne forsøplingen gjennom atferdsendring.

Deltakelse i ryddeaksjoner er den mest effektive måten å sikre holdnings- og atferdsendring med hensyn til forsøpling. Når frivillige ryddere ser forsøplingen med egne øyne, gjør dette varig inntrykk som utvilsomt hever terskelen for å forsøple. Men selv om flere titalls tusen frivillige deltar i opprydding, er dette kun en brøkdel av befolkningen, og vi må derfor også arbeide målrettet med holdnings- og atferdsendring på andre måter.

Et ledd i dette arbeidet er Hold Norge Rents arbeid opp mot spesifikke bransjer som er kilder til forsøpling. Et annet ledd i dette arbeidet er holdningsskapende kampanjer.

En lang rekke norske aktører arbeider med holdnings- og atferdsendring knyttet til forsøpling, og Hold Norge Rent skal både være en aktuell samarbeidspartner for disse og bidra inn med tiltak i egen regi.

I 2017 prioriterte Hold Norge Rent tre spesifikke holdningsskapende aktiviteter i egen regi i tillegg til vår generelle innsats på feltet:

- ✓ Ballongvett
- ✓ Grill- og bålvetregler
- ✓ Dovett

BALLONGVETT

Globalt er ballonger nummer tre på listen over avfall som rammer dyrelivet, og Hold Norge Rent utviklet derfor ballongvetregler i 2016. For å sikre god ballongvett i Norge, følger Hold Norge Rent løpende opp dette arbeidet med å ta kontakt med alle som bruker ballonger på en måte som fører til at de kommer på avveie.

GRILL- OG BÅLVETTREGLER

Friluftsliv er dessverre en stor kilde til forsøpling, og Hold Norge Rent har derfor utviklet grill- og bålvetregler i samarbeid med Norsk Friluftsliv. Målet er å forebygge forsøpling gjennom å gi enkle tips til hvordan man kan unngå å bidra til forsøpling av naturen.

GRILL- OG BÅLVETTREGLENE

1. Unngå bruk av engangsgrill. Engangsgriller er et stort forsøplingsproblem og kan også gjøre skade på svaberg, gress og annen vegetasjon. Kjøp heller en bærbar flerbruksgrill og sett den på et trygt underlag som for eksempel sand. Du kan også oppsøke godkjente grill- eller bålplasser. Mange kommuner har satt opp offentlige griller som alle kan benytte seg av.

2. Unngå bruk av engangsprodukter. Ta med tallerkener, bestikk, kopper m.m. hjemmefra i stedet for å kjøpe engangsprodukter. Forsøk også å begrense bruken av tennvæske og opptenningsbriketter.

3. Respekter forbudet mot åpen ild i skog og mark. Fra 15. april til 15. september er det generelt forbud mot åpen ild i skog og utmark med unntak av godkjente bål plass. Det er likevel tillatt å gjøre opp ild der det åpenbart ikke kan medføre brann.

4. Unngå å gjøre skade på friske trær. Hvis du skal tenne bål, kan du bruke tørre kvister du finner i skogen, men unngå å gjøre skade på friske trær. Husk også at verneområder og nasjonalparker har egne bestemmelser knyttet til sanking av ved, bruk av etablerte bålplasser, forbud mot åpen ild m.m.

5. La grillen bli helt avkjølt etter bruk. Vær helt sikker på at grillen er kald før den pakkes ned. Ha med en stor flaske vann til slukking av grillen. Engangsgriller må være helt kalde før de kastes i en avfallsdunk eller tas med hjem.

6. Ta med alt avfall hjem. Ta alltid med alt avfall og alle matrester hjem. Dette kan skade både dyr og miljø – og forsøpling er lite hyggelig for de som kommer etter. Plukk gjerne også opp annet avfall som er kommet på avveie. Bruk Hold Norge Rents sporløspose eller ta med noe annet å ha avfallet i.

DOVETT

Bruk av toalettet som avfallsbøtte er også en stor kilde til forsøpling i Norge. Dovettkampanjen ble lansert i 2016, og arbeidet med dovett ble videreført i 2017. Målet er å synliggjøre konsekvensene av å bruke toalettet som avfallsbøtte, samt å motivere folk flest til å plassere avfallsbøtter på badet.

Dosøppel funnet langs Oslofjorden under Hold høsten ren 2017. Foto: Lise Keilty Gulbransen.

6.5 RAPPORTER

Hold Norge Rents arbeid skal være kunnskapsbasert, og vi har også som mål å sikre at alt arbeid mot forsøpling i Norge skal ta utgangspunkt i kunnskap om avfall på avveie. I denne forbindelsen legger vi ned betydelige ressurser i arbeidet med å analysere data og formidle resultatene av dette arbeidet

STRANDRYDDERAPPORTEN 2017

Strandrydder rapporten er Hold Norge Rents viktigste publikasjon. Rapporten oppsummerer strandryddeåret og presenterer statistikk om ryddeaktivitet og funn. I tillegg inneholder rapporten en analyse som peker på mulige kilder og årsaker til marin forsøpling i Norge.

Hold Norge Rent bruker ca. to måneder på å utarbeide denne rapporten som presenterer Norges mest helhetlige analyse av data samlet inn på bakgrunn av frivillige ryddeaksjoner og tilhørende aktivitet. Ryddeportalen danner utgangspunktet for rapporten, men Hold Norge Rent henter også inn data fra en rekke andre kilder til denne rapporten.

Uidentifiserbar plast topper fortsatt funnlistene i Norge. For øvrig kommer tau, isopor, drikkeflasker og drikkebokser høyt opp på funnlisten langs kysten. Isopor og drikkevareemballasje kommer også høyt opp på funnlisten langs vassdrag og innsjøer, men her kommer sneiper på topp. Under vann ligger drikkevareemballasje øverst på funnlisten.

2017-resultatene viser for øvrig at ca. 45 prosent av funnene stammer fra personlig forbruk. Avfall fra maritim sektor, som inkluderer fiskeri, akvakultur, fritidsfiske og havner, står for rundt 37 prosent av funnene. Rundt 12 prosent kommer fra bygg- og anleggsvirksomhet eller industri, og om lag fem prosent er sanitæravfall som antas å stamme fra renseanlegg.

Prosjektet ble gjennomført med tilskudd fra Miljødirektoratet.

RAPPORT FRA NORDISK STRANDRYDDEDAG 2017

Hold Norge Rent hadde ansvaret for utarbeidelsen av rapporten fra Nordisk strandryddedag 2017.

Hovedmålet med Nordisk strandryddedag 2017 var å mobilisere frivillige til opprydding av herreløst marint avfall, og totalt deltok ca. 80 000 frivillige på ryddeaksjoner i Norden i løpet av 2017.

Nordisk strandryddedag har også som mål å bidra til kartlegging av forsøplingssituasjonen i Norden, og prosjektgruppen utviklet derfor en felles nordisk protokoll. Denne danner grunnlaget for dataanalysen i prosjektrapporten.

Protokollen differensierer mellom hvor langt fra et sentrumsområde kystlinjen ligger og om området er på nord-, sør-, øst-, eller vestkysten. Områdene deles inn i transsektorer på 100 x 10 meter, og avfallet fordeles mellom 20 ulike avfallstyper. Tallene er basert på antall enheter funnet. Protokollen har også et felt for avfall som med sikkerhet kan fastsettes å stamme fra kilder utenfor egen landegrense.

Kartleggingen som ble gjennomført, er en testkartlegging for marint avfall i Norden og skal videreutvikles og kvalitetssikres på bakgrunn av erfaringer fra 2017.

I følge kartleggingen består 90 prosent av funnene i Norden av plast. Kildeanalysen viser at 43 prosent av funnene stammer fra personlig forbruk, 37 prosent stammer fra fiskeri og akvakultur, og 15 prosent stammer fra industri og næringsvirksomhet. En prosent er sanitæravfall, og fire prosent kan kategoriseres som annet.

TOPP 5 FUNN I NORDEN

1. Uidentifiserbare plastbiter
2. Tau
3. Isopor/EPS
4. Fiskegarn
5. Matvareemballasje

7. INTERNASJONALT SAMARBEID

Forsøpling er et globalt miljøproblem som må adresseres med lokale og nasjonale tiltak så vel som gjennom internasjonalt samarbeid.

Hold Norge Rent samarbeider tett med våre søsterorganisasjoner i Norden og er medlem av Clean Europe Network som er en medlemsorganisasjon for aktører som arbeider mot forsøpling i Europa. I tillegg er Hold Norge Rent tilknyttet det internasjonale ryddemiljøet gjennom Ocean Conservancy.

I 2017 ble Hold Norge Rent også medlemmer GPML (Global Partnership on Marine Litter) som er et FN-ledet nettverk for aktører fra hele verden. Målet er å bidra til kunnskapsutveksling, samt mer dialog og bedre koordinering av arbeidet mot marin forsøpling både regionalt og globalt.

7.1 NORDISK STRANDRYDDEDAG

I 2017 tok Hold Norge Rent initiativet til en nordisk mønstring mot marin forsøpling og etablering av et tettere nordisk samarbeid på feltet.

Nordic Coastal Clean Up eller Nordisk strandryddedag ble gjennomført for første gang i 2017 og var en stor suksess både med hensyn til mobilisering av frivillige til opprydding av marint avfall og med hensyn til kunnskaps- og erfaringsoverføring på tvers av landegrensene.

Partnerne i prosjektet var Hold Danmark Rent, Håll Sverige Rent, Landvernd (Island), Pidä Saaristo Siistinä ry (Finland) og Ringras (Færøyene) i tillegg til Hold Norge Rent. Gjennom prosjektet har prosjektgruppen lyktes med å sette marin forsøpling og frivillig opprydding av marint avfall på dagsorden i hele Norden⁴.

Startskuddet for Nordens første kollektive ryddedugnad gikk på Norsk Maritimt Museum tirsdag 2. mai med klima- og miljøminister, Vidar Helgesen og leder for FNs miljøprogram (UNEP), Erik Solheim som hovedtalere.

Arrangementet ble gjennomført i samarbeid med Klima- og miljødepartementet, Ragn-Sells, Oslofjordens Friluftsråd og Skjærgårdstjenesten.

Hold Norge Rent ble nominert til Nordisk råds miljøpris for dette initiativet.

Prosjektet ble gjennomført med tilskudd fra Nordisk ministerråd.

⁴ Nordisk strandryddedag videreføres i 2018, og både Grønland og Åland er nå med i prosjektet.

7.2 LET'S CLEAN UP EUROPE

Let's Clean Up Europe er en europeisk kampanje som fokuserer på frivillig opprydding av både landbasert forurensning og marin forurensning. Kampanjen kjøres i regi av EU.

Hold Norge Rent er koordinator for Let's Clean Up Europe i Norge og rapporterer inn tall fra Norges ryddeaksjoner i mai til EUs sekretariat for denne kampanjen.

7.3 INTERNATIONAL COASTAL CLEANUP

Den internasjonale strandryddedagen er en verdensomspennende kampanje som arrangeres hvert år i regi av Ocean Conservancy, og Hold Norge Rent er koordinator for denne kampanjen i Norge og rapporterer inn tall fra Norges ryddeaksjoner til Ocean Conservancy.

International Coastal Cleanup Day finner sted i september, og Norge deltar gjennom kampanjen Hold høsten ren.

8. ANNEN AKTIVITET

I tillegg til Hold Norge Rents hovedaktiviteter har foreningen gjennomført en rekke andre tiltak og aktiviteter i 2016. Her følger en oversikt over et utvalg av disse.

8.1 BRANSJESEMINAR FOR BYGG- OG ANLEGGSRANSJEN

Hold Norge Rent og Avfall Norge har mottatt tilskudd fra Miljødirektoratet til et bransjeseminar for bygg- og anleggsbransjen. Seminaret skal se nærmere på avfall på avveie fra bygg- og anleggsvirksomhet. Målet er å forebygge denne forsøplingen ved å finne årsakene til forsøplingen gjennom å se nærmere på funn og identifisering av kilder.

Planleggingen av seminaret startet opp høsten 2017 med mål om å gjennomføre innen utgangen av året, men grunnet stort arbeidspress ble seminaret utsatt til våren 2018⁵.

8.2 HOLD FINNMARK RENT

Sammen med næringslivet, avfallsbransjen og frivilligheten i Finnmark har Hold Norge Rent bidratt aktivt til utviklingen av prosjektet Hold Finnmark Rent.

Sommeren og høsten 2017 ble benyttet til ideutvikling og forankring av prosjektet, og målet er å gjennomføre et treårig prosjekt med oppstart våren 2018.

8.3 DELTAKELSE I EKSTERNE PROSJEKTER

Hvert år mottar Hold Norge Rent forespørsler om å bidra til eller delta i en lang rekke prosjekter i regi av andre aktører, men grunnet begrensede ressurser tvinges foreningen til å takke nei til de fleste av denne typen forespørsler.

I 2017 prioritere Hold Norge Rent deltakelse i referansegruppen for NORUTs prosjekt MARP (Marine Pollution in the Arctic: origin, status, costs and incentives for Prevention) og i prosjektgruppen til Mepex sitt prosjekt for kartlegging av avfallet fra strandrydding.

⁵ Seminaret fant sted onsdag 14. februar 2018.

8.4 ORGANISASJONSUTVIKLING

Hold Norge Rent er en nettverksorganisasjon som inviterer til dugnad mot forsøpling gjennom medlemskap i foreningen. Vi arbeider målrettet for å bygge opp nettverket og for å være en ressurs- og kunnskapsarena for aktører som ønsker å bidra til arbeidet mot forsøpling.

I 2017 har Hold Norge Rent videreført satsingen på medlemsverving og på medlemspleie. Antall medlemmer vokser gradvis, og vi ser at stadig flere aktører viser interesse for å bidra til arbeidet mot forsøpling.

Hold Norge Rent har som mål å skape møteplasser for medlemmene, samt holde medlemmene løpende oppdatert med relevant informasjon. Årsmøtet fant sted 25. april, og høstmøtet for medlemmer fant sted 21. november.

Medlemsverving er en viktig del av Hold Norge Rents virksomhet. Arbeidet krever langsiktig og målrettet innsats for å lykkes. Målgruppene for vervearbeidet er kommuner, avfallsbransjen, miljøbevegelsen, friluftslivet og relevante bransjeorganisasjoner, stiftelser, institusjoner og bedrifter.

I løpet av 2017 rekrutterte Hold Norge Rent 20 nye medlemmer.

9. ADMINISTRASJONEN

Hold Norge Rent er samlokalisert med Avfall Norge sentralt i Oslo. I tillegg har Hold Norge Rent hatt et lager hos Ung Norge i Ormsundveien i Oslo.

Ved inngangen til 2018 hadde Hold Norge Rent fire hele stillinger, samt to deltidsstillinger:

- Lise Keilty Gulbransen (daglig leder)
- Malin Jacob (fag- og prosjektleder for hav og internasjonalt samarbeid)
- Mari Mo Osterheider (fag- og prosjektleder for land og nasjonale program)
- Fanny Pindsle (koordinator for Adopter en strand)
- Christine Sørensen (prosjektmedarbeider)
- Yvonne Olsen (lager og ekspedisjon ryddepakker)

I løpet av 2017 har en rekke frivillige bistått administrasjonen i forbindelse med konkrete prosjekter som Hold Norge Rent-konferansen og ekspedering av ryddepakker.

Hold Norge Rents administrasjon dro på studietur til Skottland og møtte Keep Scotland Beautiful og Marine Scotland til dialog og kunnskap- og erfaringsutveksling i 2017.

10. ÅRSREGNSKAP

Inntekter	NOK
Medlemskontingent	421 000
Prosjektinntekter	6 146 405
Sponsorinntekter	790 000
Statstilskudd	718 001
Diverse inntekter	113 958
Sum inntekter	8 189 364
Kostnader	NOK
Prosjektkostnader	4 178 015
Lønn m.m.	2 051 517
Driftskostnader	1 393 525
Sum kostnader	7 623 057
Driftsresultat	566 307
Finansinntekter og finanskostnader	NOK
Annen renteinntekt	4530
Annen finanskostnad	2316
Resultat finansposter	2214
Årsresultat	568 521
Overføringer	
Avsatt til dekning av tidligere udekket tap	200 526
Avsatt til annen egenkapital	367 995
Sum overføringer	568 521

Regnskapet er revidert av statsautorisert revisor Jan Olaf Poulsen, Mazars Revisjon AS.

**hold
Norge
rent**